

PŘEHLED
VÝZKUMŮ

64 / 2

- 2 0 2 3 -

ARJ3 Archeologický ústav
AV ČR, Brno

PŘEHLED
VÝZKUMŮ

64 / 2

Recenzovaný časopis
Ročník 64
Číslo 2

Peer-reviewed journal
Volume 64
Issue 2

Odpovědní redaktoři Editors-in-chief	Petr Škrdla, Šimon Ungerman
Výkonná redaktorka Managing editor	Martina Kudlíková
Redakční rada Editorial board	Jaroslav Bartík, Pavel Burgert, Eduard Droberjar, Gabriel Fusek, Orsolya Heinrich-Tamáška, Katarína Hladíková, Bibiána Hromadová, David Kalhous, Adrián Nemergut, David Parma, Rudolf Procházka, Renáta Přichystalová, Pavel Šlězár, Ivo Štefan, Marek Vlach
Technická redakce Technical editors	Hedvika Břínková, Markéta Kamenská, Jakub Knobloch
Editor přehledu výzkumů Editor of the overview of excavations	Středověk a novověk / Middle Ages and Modern Times – Lenka Bartíková
Jazyková redakce Language editor	Jitka Procházková
Překlady Translation	David Gaul, Klára Matulová, Sean Mark Miller
Korektury Proofreading	David Gaul, Sean Mark Miller
Sazba Typography	Milan Filip / Azu design s. r. o.
Software Software	Adobe InDesign CC
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: https://www.arub.cz/prehled-vyzkumu
Tisk Print	Azu design s. r. o. Bayerova 806/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně / Published twice a year.

Vydáno v Brně, prosinec 2023 / Issued in Brno, December 2023.

Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
The journal is listed in the SCOPUS citation database and in the list of ERIH PLUS scientific journals.
The journal is listed on the List of non-impact peer-reviewed periodicals published in the Czech Republic.

Copyright © 2023 Czech Academy of Sciences, Institute of Archaeology, Brno, and the authors.

Obsah

Content

Editorial

Studie, Articles

Jaroslav Bartík, Jaromír Kovárník, Ján Tirpák

Non-destructive research of a double circular enclosure at Uherský Ostroh (Uherské Hradiště District, Czech Republic)
Nedestruktivní výzkum dvojitého rondelu u Uherského Ostrohu (okres Uherské Hradiště, Česká republika) 13

Piotr Włodarczak

The raw material aspects of flint production at the end of the Eneolithic in western Lesser Poland
Surovinové aspekty silicidové produkce na konci eneolitu v západním Malopolsku 27

Tomáš Zeman

Augustovy denáry typu Gaius/Lucius a intenzita výskytu ražeb julsko-klaudijské dynastie na Moravě
The Gaius/Lucius denarii of Augustus and the intensity of the occurrence the Julio-Claudian dynasty coinage in Moravia 35

Šárka Krupičková, Lumír Poláček, Michal Hlavica, Martin Fořt, Peter Baxa

Rozdělené páry? Identifikace a interpretace výskytu gombíků s identickou tepanou výzdobou z různých nálezových kontextů velkomoravské aglomerace Mikulčice–Kopčany
Separated pairs? Identification and interpretation of the appearance of spherical hollow buttons with identical chased decoration found in different find contexts at the 9th century site Mikulčice–Kopčany 73

Přehled výzkumů na Moravě a ve Slezsku 2022 Overview of excavations in Moravia and Silesia 2022

Středověk a novověk Middle Ages and Modern Times

Blansko (k. ú. Dolní Lhota, k. ú. Ráječko, okr. Blansko)	105
Blansko (k. ú. Klepačov, okr. Blansko)	106
Brno (k. ú. Ivanovice, okr. Brno-město)	106
Brno (k. ú. Město Brno, okr. Brno-město)	106
Brno (k. ú. Město Brno, okr. Brno-město)	108
Brno (k. ú. Město Brno, okr. Brno-město)	109
Brno (k. ú. Město Brno, okr. Brno-město)	110
Brno (k. ú. Město Brno, okr. Brno-město)	111
Brno (k. ú. Soběšice, okr. Brno-město)	111
Brno (k. ú. Staré Brno, okr. Brno-město)	112
Brno (k. ú. Staré Brno, okr. Brno-město)	113
Brno (k. ú. Staré Brno, okr. Brno-město)	115
Brno (k. ú. Staré Brno, okr. Brno-město)	116
Brno (k. ú. Staré Brno, okr. Brno-město)	118
Brno (k. ú. Staré Brno, okr. Brno-město)	120
Brno (k. ú. Staré Brno, okr. Brno-město)	120
Brno (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město)	121
Brno (k. ú. Židenice, okr. Brno-město)	122
Břeclav (okr. Břeclav)	122
Břest (okr. Kroměříž)	123
Bukovina (okr. Blansko)	123
Cetechovice (okr. Kroměříž)	123
Čejč (okr. Hodonín)	124

Deblín (okr. Brno-venkov)	124
Dolní Kounice (okr. Brno-venkov)	124
Doubravník (okr. Brno-venkov)	125
Habrůvka (okr. Blansko)	126
Holštejn (okr. Blansko)	126
Hostěnice (okr. Brno-venkov)	126
Hovorany (okr. Hodonín)	127
Hranice (okr. Přerov)	128
Hulín (okr. Kroměříž)	128
Hýsly (okr. Hodonín)	128
Chromeč (okr. Šumperk)	129
Jaroměřice nad Rokytnou (okr. Třebíč)	129
Kopřivnice (okr. Nový Jičín)	130
Kozlov (k. ú. Kozlov u Velkého Újezdu, okr. Olomouc)	130
Kroměříž (okr. Kroměříž)	131
Kroměříž (okr. Kroměříž)	131
Kroměříž (okr. Kroměříž)	132
Kroměříž (okr. Kroměříž)	132
Křelov-Břuchotín (k. ú. Křelov, okr. Olomouc)	133
Kyjov (k. ú. Bohuslavice u Kyjova, okr. Hodonín)	134
Kyjov (k. ú. Bohuslavice u Kyjova, okr. Hodonín)	135
Lhánice (k. ú. Lhánice, okr. Třebíč)	135
Litovel (okr. Olomouc)	136
Lomnička (k. ú. Lomnička u Tišnova, okr. Brno-venkov)	136
Loštice (okr. Šumperk)	136

Loučka (k. ú. Loučka u Valašského Meziříčí, okr. Vsetín)	137
Luká (k. ú. Březina, okr. Olomouc)	137
Majetín (okr. Olomouc)	138
Medlov (k. ú. Medlov u Uničova, okr. Olomouc)	138
Mikulčice (okr. Hodonín)	139
Modřice (okr. Brno-venkov)	140
Moravský Písek (okr. Hodonín)	141
Mutěnice (okr. Hodonín)	141
Mutěnice (okr. Hodonín)	141
Nový Poddvorov (okr. Hodonín)	142
Olomouc (k. ú. Neředín, okr. Olomouc)	143
Olomouc (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc)	143
Olomouc (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc)	143
Olomouc (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc)	144
Olomouc (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc)	145
Olomučany (okr. Blansko)	145
Olomučany (okr. Blansko)	145
Opava (k. ú. Opava-Město, okr. Opava)	146
Opava (k. ú. Vávrovice, okr. Opava)	146
Oslavany (okr. Brno-venkov)	147
Polešovice (okr. Uherské Hradiště)	147
Polešovice (okr. Uherské Hradiště)	147
Pozořice (okr. Brno-venkov)	148
Prušánky (okr. Hodonín)	148
Předklášteří (okr. Brno-venkov)	149
Přílepy (k. ú. Přílepy u Holešova, okr. Kroměříž)	149
Senetářov (okr. Blansko)	149
Sivice (okr. Brno-venkov)	150
Spešov (okr. Blansko)	150
Suchohrdly u Miroslavi (okr. Znojmo)	151
Syrovice (okr. Brno-venkov)	152
Šelešovice (okr. Kroměříž)	152
Šlapanice (k. ú. Šlapanice u Brna, okr. Brno-venkov)	152
Šošůvka (okr. Blansko)	153
Telnice (k. ú. Telnice u Brna, okr. Brno-venkov)	153
Tišnov (okr. Brno-venkov)	153
Tvarožná (okr. Brno-venkov)	153
Uherské Hradiště (okr. Uherské Hradiště)	154
Uherský Brod (okr. Uherské Hradiště)	155
Uherský Brod (okr. Uherské Hradiště)	155
Valašské Meziříčí (k. ú. Valašské Meziříčí-město, okr. Vsetín)	156

Valašské Meziříčí (k. ú. Valašské Meziříčí-město, okr. Vsetín)	156
Valašské Meziříčí (k. ú. Valašské Meziříčí-město, okr. Vsetín)	157
Vavřinec (k. ú. Suchdol v Moravském krasu, okr. Blansko)	157
Velká Bíteš (okr. Žďár nad Sázavou)	159
Veselí nad Moravou (okr. Hodonín)	159
Veselí nad Moravou (okr. Hodonín)	159
Vranov (k. ú. Vranov u Brna, okr. Brno-venkov)	160
Zdounky (k. ú. Nětčice, okr. Kroměříž)	160
Znojmo (k. ú. Oblekovice, okr. Znojmo)	161

Přehled výzkumů na Moravě a ve Slezsku 2022 – seznam autorů 162

Varia

Zdenka Filipová, Kristína Zannikos

Archeologické léto 2023 – jak si stojíme po čtyřech letech? Archaeological Summer 2023 – How are we doing after 4 years?	166
--	-----

Lumír Poláček

Výstava Kouzlo stavebních technologií předrománské architektury mikulčicko-kopčanské aglomerace The Magic of Construction Technologies of Pre-Romanesque Architecture in the Mikulčice-Kopčany Agglomeration Exhibition.	168
--	-----

Olga Ležbychová

Projekt SEADDA: jak na bezpečnou archivaci archeologických dat v digitálním světě The SEADDA project: how to securely archive archaeological data in the digital world	169
--	-----

Róbert Antal, Petr Holub

Proces prohlašování archeologických kulturních památek a archeologických památkových rezervací The process of proclaiming archaeological Cultural Monuments and archaeological Monument Reservations	171
--	-----

Editorial

Vážené čtenářky, čtenáři a všichni, kteří se aktivně podílíte na podobě časopisu *Přehled výzkumů* svými příspěvky, je naší milou povinností představit vám v krátkosti nové číslo časopisu. Při této příležitosti bychom vás rádi seznámili s organizačními změnami a současně se též vyjádřili k některým novým pravidlům v rámci ediční politiky časopisu.

Začneme výše zmíněnými organizačními změnami. Počínaje aktuálním číslem došlo k částečné obměně složení Redakční rady (viz tiráž časopisu a naše webové stránky: <https://www.arub.cz/prehled-vyzkumu/redakce>). Rádi bychom proto i zde poděkovali všem kolegům a kolegyním, kteří se na tvorbě *Přehledu výzkumů* do teď podíleli či v následujícím období podílet budou.

Od čísla 65/1 dochází k sjednocení termínu uzávěrky pro zasílání pravěkých, středověkých a novověkých příspěvků do nerecenzované části *Přehled výzkumů* na Moravě a ve Slezsku. Důvodů je několik: jednak značná část příspěvků do oddílu Středověk a novověk byla již i dříve dodávána společně s příspěvky pravěkými, jednak formulář umožňoval zaslání pravěkých příspěvků i po uzávěrce, což komplikovalo redakční práce. Pro číslo 65 proto stanovujeme datum pro odevzdání všech příspěvků na 15. únor 2024. Odevzdávání recenzovaných studií se nemění a je možné je posílat v průběhu celého roku s ohledem na termíny jednotlivých čísel časopisu. Od čísla 65/1 budeme též stále důsledněji uplatňovat princip provázanosti publikovaných výzkumů a jednotlivých archeologických nálezů s evidencí v základním informačním systému pro sběr, správu a prezentaci dat o archeologických výzkumech, Archeologické mapě České republiky (viz níže). Naším hlavním záměrem je neustále zkvalitňování časopisu, zefektivnění redakční práce a také přispívat k možnosti přehledně, efektivně a dlouhodobě udržitelně pracovat s veškerými archeologickými poznatky v naší zemi. Proto věříme, že se tento trend setká u našich příspěvatelů a též u celé badatelské obce s pochopením.

Číslo 64/2, které nyní držíte v rukou, je již tradičně členěno na recenzovanou část, která tentokrát zahrnuje čtyři původní studie, na nerecenzovanou část *Přehled výzkumů* na Moravě a ve Slezsku za rok 2022, jež podává zprávy o výzkumech, průzkumech a ojedinělých nálezech z období středověku a novověku, a konečně informativní, rovněž nerecenzovanou část *Varia*.

Po zrušení chronologického členění (viz Editorial čísla 64/1) úvodní blok studií tentokrát pokrývá období od neolitu po raný středověk. Recenzovanou sekci otevírá příspěvek J. Bartíka et al., který čtenáře seznamuje s objevem, nedestruktivním průzkumem a pokusy o interpretaci rondelu ohrazeného dvojitým kruhovým příkopem na jihovýchodní Moravě. Následuje článek P. Włodarczaka o surovinových aspektech výroby štípané kamenné industrie na sklonku eneolitu v Malopolsku. Autor tento příspěvek dodatečně (z důvodu pozdního odevzdání se ho nepodařilo zapracovat do předchozího speciálního čísla) věnuje L. Šebelovi, kterému je toto téma blízké. Studie T. Zemana představuje nálezy mincí juliovsko-klaudiovské dynastie v nálezovém fondu naddunajského barbarika. Poslední příspěvek z pera Š. Krupičkové et al. se věnuje analýze velkomoravských gombíků s ohledem na možnou „sériovost“ jejich výroby.

Po tradičním bloku zpráv *Přehled výzkumů* na Moravě a ve Slezsku 2022, zahrnujícím období středověku a novověku, následuje rubrika *Varia*, která přináší ohlédnutí za vybranými akcemi posledních měsíců, a to zejména za čtvrtým ročníkem akce Archeologické léto, výstavou o stavebních technologiích

předrománské architektury mikulčicko-kopčanské aglomerace a za konferencí a výstupy projektu SEADDA zabývajícího se správou a uchováváním dat v archeologii. Poslední příspěvek tohoto bloku popisuje legislativní proces prohlašování archeologických kulturních památek a archeologických památkových rezervací.

Jak bylo avizováno v úvodu, postupně dochází k určitým změnám v ediční strategii našeho časopisu. Potřeba vysvětlení této strategie nyní vyvstala jako reflexe interních diskusí vedených jak v rámci vlastní redakční rady, tak i uvnitř vydavatelské instituce časopisu při příležitosti posouzení rukopisu jedné studie analyzující a zveřejňující výhradně nelegálně ze země vyzvednuté a na mezinárodním aukčním trhu zpeněžené detektorové nálezy z území cizího státu. Studie nakonec po důkladném zvážení různých argumentů k publikování přijata nebyla, proto není ani naším záměrem ji zde blíže popisovat. Redakce a zástupci a zástupkyně vydavatelské instituce se nicméně shodli na tom, že je vhodným impulzem pro formulování některých základních kritérií, která redakce na příspěvky nejen tohoto typu klade a v budoucnu bude klást.

Archeologie v celé Evropě se v posledních dekádách vypořádává s mimořádným (a zjevně pořád narůstajícím) objemem dat, která jsou ze země vyzvedávána zástupci veřejnosti zejména (nikoliv však výhradně) při hledání předmětů detektory kovů, užívanými zčásti autorizovanými, z větší části však neautorizovanými osobami. Tato skutečnost v zásadní míře ovlivňuje prakticky všechny články oboru a dnes je již zcela evidentní, že má-li být archeologie vykonávána jako vědecká disciplína, bez oněch dat se neobejde. Odborné, behaviorální a systémové aspekty, ale též konkrétní nálezy a poznatky související s problematikou detektoringu se dnes promítají do vědeckých studií, konferencí, výstav a diskusí. Těmto tématům je samozřejmě i časopis *Přehled výzkumů* otevřený, vnímá je jako součást dnešního vědeckého diskursu a nebrání se jeho fundovaným reflexím.

Jsme si vědomi, že neexistují jednotné, celosvětové či celoevropsky univerzálně platné legislativní a oborové standardy pro zacházení s nálezy získanými zástupci veřejnosti a zejména tzv. detektoráři, ani pro přístup oboru k této části veřejnosti. Tyto odlišnosti, aniž bychom je chtěli hodnotit, respektujeme. Proto v časopise *Přehled výzkumů* jednoznačně preferujeme publikace vycházející z poměrů platných či akceptovaných v České republice. Týká se to zejména prvotního publikování jednotlivých nálezů. Samozřejmě se nebráníme fundované diskusi o nej-různějších odborných, právních, ale třeba i společenských aspektech tohoto tématu kdekoli na světě, včetně kritické reflexe aktuálních vývojových tendencí. Studie mající podobu kvalitně argumentovaného, myšlenkově hlubokého, širší spektrum názorů a literatury reflektujícího pojednání, jsme připraveni publikovat. Prvotní zveřejnění v jiné zemi dle tamních zákonných a oborových norem nelegálně vyzvednutých, tamní odbornou obcí nevalidovaných nálezů nepovažujeme za přípustnou součást ediční strategie našeho časopisu. Výjimkou mohou být, vedle zcela mimořádných, redakční radou *ad hoc* akceptovaných jevů (např. nutné upozornění na nálezy na černém či aukčním trhu, které by jinak mohly zcela zmizet ze zorného úhlu oboru, a to prioritně ve formě reportů v nerecenzované části *Varia*), zejména ojedinělé nálezy využívané např. jako analogie a komparativní data v rámci analytických studií, jejichž těžiště spočívá v archeologických pramenech získaných na území České republiky.

Realitou oboru je, že se bez znalosti nálezů učiněných (nejen) pomocí detektorů kovů amatéry archeologické bádání neobejde. Dokumentaci a evidenci všech na našem území objevených archeologických nálezů pokládáme za potřebnou činnost, ba profesní povinnost archeologických institucí, která vychází z podstaty poslání oboru. Považujeme tedy za nutné a správné i nálezy učiněné (nejen) detektoráři systematicky podchycovat, dokumentovat a zprostředkovat odborné veřejnosti, tedy i publikovat. Uvědomujeme si, že nálezy takto specificky získané mohou být zatíženy větší či menší mírou nejistoty a absencí některých atributů, které ovlivňují i jejich výpovědní hodnotu. Tato nejistota ovšem nesnižuje primární potřebu evidence, dokumentace a publikování jednotlivých nálezů, bez ohledu na formu jejich vyzvednutí ze země a následného uložení. Případné nedostatky, kterými mohou být tyto nálezy zatíženy, nejsou důvodem pro to, aby je archeologie vymazala anebo vůbec nezasla na mapu svých informačních zdrojů.

Redakce časopisu i jeho vydavatelská instituce pokládají za důležité neustále hledat a uplatňovat všechny dostupné prostředky k zamezení ničení a ztrát archeologických dat (nejen v důsledku neregulovaných detektorářských aktivit). Domníváme se, že tato snaha není v rozporu s potřebami archeologického poznání (takový přístup ani nelze od vědecké disciplíny smysluplně očekávat). Řešení tohoto problému však již není otázkou archeologickou, nýbrž obecně společenskou, a jeho břímě nemůže tudíž ležet (jen) na archeologii. V České republice v současné době existuje možnost aplikování kooperativního přístupu k (nejen) detektorářské veřejnosti, o němž bylo již dříve též referováno na stránkách Přehledu výzkumů. Základní parametry spolupráce se zástupci veřejnosti jsou všem odborným pracovištím známy a lze je nalézt též v dokumentech dostupných na stránkách Portálu amatérských spolupracovníků a evidence samostatných nálezů Archeologické mapy České republiky (AMČR-PAS). Tento portál – na rozdíl od občas v oboru i mezi laickou veřejností tradovaného mylného výkladu – není novou legislativní úpravou (nejen) detektorového hledání, nýbrž „jen“ jednotnou evidenční platformou transparentně dokumentující jak formální parametry spolupráce archeologického pracoviště se zástupci veřejnosti, tak zejména podchycující zásadní archeologické parametry „cesty“ každého nálezů od okamžiku vyzvednutí až po uložení v příslušné odborné organizaci. Jsme si vědomi, že tuto evidenční platformu využívá zatím jen menší část odborné i detektorářské a další laické veřejnosti. Na straně odborné obce ovšem existuje též alternativní možnost evidovat „tok nálezů“ od veřejnosti formou standardních nálezových zpráv evidovaných v AMČR. V AMČR-PAS lze jednoduše registrovat též nálezy, které odborné pracoviště jen převzalo, aniž by byly propojeny s konkrétním amatérským spolupracovníkem. Do AMČR-PAS může tzv. badatel (amatérský spolupracovník) též vkládat nálezy sám, aniž by (zatím) došlo k jejich předání do veřejných sbírek. Nikoliv v AMČR-PAS, ale formou jednoduché nálezové zprávy lze v centrální evidenci AMČR zachytit též nálezy, které odborné pracoviště pouze zdokumentovalo, aniž by došlo k jeho předání do některé ze sbírkotvorných institucí.

Časopis Přehled výzkumů považuje za součást své ediční politiky dle výše uvedeného publikovat také nálezy pocházející od „amatérských archeologů“ a detektorářů. Pokud panuje na straně dokumentující a publikující archeologické osoby vlastní erudicí a empirií ověřená jistota v otázce lokalizace místa nálezů jednotlivých předmětů, považujeme za potřebné nálezy předkládat i s těmito údaji. Zdůrazňujeme, že v jednotlivých publikacích uvedené lokalizace artefaktů jsou zásadní odpovědností publikujícího, nese za ně „odbornou záruku“. Publikovat lze i nálezy pocházející z detektorářského prostředí s pochybnou či zcela neznámou lokalizací, přičemž je zcela samozřejmou povinností dokumentující a publikující osoby na tuto skutečnost výslovně a nepochybně upozornit. Ani v případě takových předmětů nelze vyloučit, že pomocí některé z široké škály nástrojů studia artefaktů mohou v budoucnu přispět k posunu poznání v některém z prakticky nelimitovaných témat, jimiž se archeologie zabývá. Za přípustnou publikační praxi lze v oprávněných případech pokládat též „rozostření“ místa nálezů do té míry, do jaké ji připouští i samotná evidenční platforma AMČR-PAS (tedy s viditelnou lokalizací pouze na úrovni okresu).

Ve všech uvedených případech je podmínkou zveřejnění takových nálezů v Přehledu výzkumů uvedení zřetelné, transparentní a snadno identifikovatelné informace o původu jednotlivých předmětů (tedy, že se jedná o nález učiněný mimo kontext standardního archeologického výzkumu). Stejně tak je potřebné u každého nálezů uvádět jeho identifikátor, tedy buď číslo AMČR-PAS, číslo terénní akce nebo nálezovou zprávu v AMČR, doplněný případně též o inventární číslo systému sbírkové evidence konkrétní instituce, kam byl předmět předán. Je potřeba uvádět identifikátor, který je v archeologických evidenčních systémech (nikoliv jen v muzejní sbírkové evidenci, protože evidujeme nejen nález, ale i aktivitu s ním související) zpětně dohledatelný a ověřitelný, přičemž v těchto systémech musí být obsaženy informace, které do budoucna vylučují zaměnitelnost jednotlivých artefaktů. Pokud se jedná o předmět, který byl jen zdokumentován, musí být i tato skutečnost u jeho popisu zřetelně uvedena. Tato kritéria pokládáme za elementární odborný i etický požadavek. Jejich nedodržení totiž upírá oboru i veřejnosti možnost dodatečného ověření a kontroly, výrazně zvyšuje riziko zaměnitelnosti a zpětné nedohledatelnosti v záplavě nových předmětů a vytváří netransparentní prostor evidence a manipulace s kulturním dědictvím.

Doufáme, že v aktuálním čísle opět najdete zajímavé informace a že se společně s námi budete těšit na vydání příštího čísla PV.

V Brně, 20. prosince 2023

Balázs Komoróczy, Petr Škrdla, Šimon Ungerman a Martina Kudlíková

Editorial

Dear readers and all those who actively participate in the form of the journal *Přehled výzkumů* with their contributions, it is our beloved duty to briefly introduce you to the new issue of the journal. On this occasion, we would like to introduce you to the organizational changes and at the same time comment on some new rules within the editorial policy of the journal.

We will start with the organizational changes mentioned above. Starting with the current issue, the composition of the Editorial Board has been partially changed (see the magazine's imprint and our website: <https://www.arub.cz/prehled-vyzkumu/redakce>). Therefore, we would like to thank all our colleagues who have participated in the creation of the Research Review up to now or will participate in the following period.

Starting with Issue 65/1, the deadline for sending prehistoric, medieval, and modern contributions to the non-reviewed section 'Overview of Research in Moravia and Silesia' has been unified. There are several reasons: on the one hand, a significant part of the contributions to the Middle Ages and Modern Ages section were previously delivered along with prehistoric contributions, and on the other hand, the form allowed prehistoric contributions to be sent even after the deadline, which complicated the editorial work. For issue 65, we therefore set the date for submission of all contributions to 15 February 2024. The submission of peer-reviewed studies does not change and it is possible to send them throughout the year, taking into account the dates of individual issues of the journal. Starting with Issue 65/1, we will also apply more and more consistently the principle of linking published research and individual archaeological findings with records in the basic information system for the collection, management, and presentation of data on archaeological research, the Archaeological Map of the Czech Republic (see below). Our main intention is to constantly improve the quality of the journal, to make the editorial work more efficient, and also to contribute to the possibility of working with all archaeological knowledge in our country in a clear, efficient and long-term sustainable manner. Therefore, we believe that this trend will be met with understanding by our contributors as well as by the entire research community.

Issue 64/2, which you now hold in your hands, is traditionally divided into a peer-reviewed part, which this time includes four original studies, and a non-peer-reviewed part, 'Overview of Research in Moravia and Silesia for 2022', which reports on researches, surveys, and unique finds from the medieval and modern periods, and finally the informative, also unreviewed part *Varia*.

Since the decision to no longer divide the issue chronologically (see Editorial of Issue 64/1), the introductory block of studies this time covers the period from the Neolithic to the early Middle Ages. The peer-reviewed section opens with a contribution by J. Bartík et al., which introduces the reader to the discovery, non-destructive survey and attempts to interpret a roundel enclosed by a double circular fosse in southeastern Moravia. The following article is by P. Włodarczak on the raw material aspects of the production of the chipped stone industry at the end of the Eneolithic (Chalcolithic) in Lesser Poland. The author additionally dedicates this contribution (due to late submission it could not be included in the previous special issue) to L. Šebela, who works closely with this topic. The study by T. Zeman presents the finds of coins of the Julian-Claudian dynasty in the find fonds of the Transdanubian

Barbaric. The last contribution from the quill of Š. Krupičková et al. deals with the analysis of Great Moravian gombiks with regard to the possible 'seriality' of their production.

The traditional block of reports in 'Overview of Research in Moravia and Silesia for 2022', covering the Middle Ages and the Modern Period, is followed by the *Varia* column, which provides a look back at selected events of the last months, especially the fourth year of the Archaeological Summer event, an exhibition on the construction technologies of the pre-Romanesque architecture of the Mikulčice-Kopčany agglomeration and the conference and outputs of the SEADDA project dealing with the management and preservation of data in archaeology. The final contribution of this block describes the legislative process of declaring archaeological cultural monuments and archaeological heritage reserves.

As announced in the introduction, certain changes are gradually taking place in the editorial strategy of our journal. The need for an explanation of this strategy has now arisen as a reflection of internal discussions conducted both within the editorial board and within the journal's publishing institution over the review of a manuscript of a study analysing and publishing exclusively illegal detector findings from the territory of a foreign country that were collected illegally and monetized on the international auction market. In the end, after a thorough consideration of various arguments, the study was not accepted for publication, therefore it is not our intention to describe it in detail here. The editors and representatives of the publishing institution nevertheless agreed that it is a suitable impetus for formulating some basic criteria that the editors apply to contributions not only of this type and will apply in the future.

In recent decades, archaeology all over Europe has been dealing with an extraordinary (and apparently still increasing) volume of data that is collected from the ground by members of the public, especially (but not exclusively) when searching for objects with metal detectors, used in part by authorized, but for the most part by unauthorized persons. This fact significantly affects practically all articles in the field, and today it is quite evident that if archaeology is to be practiced as a scientific discipline, it cannot do without those data. Professional, behavioural, and systemic aspects, as well as specific findings and knowledge related to the issue of detecting, are today reflected in scientific studies, conferences, exhibitions, and discussions. Of course, the journal *Přehled výzkumů* is also open to these topics, it perceives them as part of today's scientific discourse and does not resist its well-founded reflections.

We are aware that there are no unified, universally applicable worldwide or pan-European legislative and industry standards for the treatment of finds obtained by members of the public and especially so-called detectorists, nor for the field's approach to this part of the public. We respect these differences without wanting to judge them. That is why in the journal *Přehled výzkumů* we clearly prefer publications based on the conditions valid or accepted in the Czech Republic. This applies particularly to the initial publication of individual finds. Of course, we are not opposed to a well-founded discussion of various professional, legal, but also social aspects of this topic anywhere in the world, including a critical reflection of current development trends. We are ready to publish a study in the form of a well-argued, deep-thinking,

wider spectrum of opinions and treatise reflecting the literature. We do not consider the initial publication in another country of findings illegally collected and not validated by the local professional community according to the local legal and industry standards to be a permissible part of the editorial strategy of our journal. An exception could be, in addition to completely extraordinary, phenomena accepted *ad hoc* by the editorial board (e.g. necessary notification of findings on the black or auction market, which could otherwise completely disappear from the field's purview, preferably in the form of reports in the non-reviewed section of *Varia*), especially rare finds used, for example, as analogies and comparative data within the framework of analytical studies, the focus of which lies in archaeological sources obtained on the territory of the Czech Republic.

The reality of the field is that archaeological research cannot be done without knowledge of finds made (not only) with the help of amateur metal detectorists. We consider the documentation and registration of all archaeological finds discovered on our territory to be a necessary activity, even a professional duty of archaeological institutions, which is based on the essence of the field's mission. We therefore consider it necessary and correct to systematically capture, document and mediate finds made by (not only) detectorists to the professional public, i.e., publish them. We are aware that the finds specifically obtained in this way may be burdened by a greater or lesser degree of uncertainty and the absence of certain attributes, which also affect their informative value. However, this uncertainty does not reduce the primary need for registration, documentation, and publication of individual finds, regardless of the form of their collection from the ground and subsequent storage. Any shortcomings that these findings may be burdened with are not a reason for archaeology to remove them or not to include them on the map of its information sources at all.

The editors of the journal and its publishing institution consider it important to constantly seek and apply all available means to prevent the destruction and loss of archaeological data (not only as a result of unregulated detector activities). We believe that this effort does not conflict with the needs of archaeological knowledge (such an approach cannot even be meaningfully expected from a scientific discipline). The solution to this problem, however, is no longer an archaeological question, but a general social one, and the burden cannot therefore lie (only) on archaeology. In the Czech Republic, there is currently the possibility of applying a cooperative approach to (not only) the detector public, which was also previously reported on the pages of *Přehled výzkumů*. The basic parameters of cooperation with representatives of the public are known to all specialist workplaces and can also be found in the documents available on the website of the Portal for Amateur Collaborators and the record of individual finds of the Archaeological Map of the Czech Republic (AMČR-PAS). This portal – in contrast to the misinterpretation that is sometimes handed down in the field and among the lay public – is not a new legislative modification of (not only) detector search, but 'merely' a unified registration platform transparently documenting both the formal parameters of the archaeological workplace's cooperation with representatives of the public, and especially capturing the essential archaeological parameters of the 'journey' of each find from the moment of collection to its storage in the relevant professional organization. We are aware that this registration platform is used by only a small part of the professional, detectorist and other lay public. On the part of the professional community, however, there is also an alternative possibility to record the 'flow of finds' from

the public in the form of standard find reports registered in the AMČR. It is also possible to easily register finds in the AMČR-PAS that the professional workplace has just taken responsibility for without being linked to a specific amateur collaborator. A so-called researcher (amateur collaborator) can also enter finds into the AMČR-PAS himself/herself, without (yet) transferring them to public collections. Not in the AMČR-PAS, but in the form of a simple find report, you can also capture in the central records of the AMČR finds that were only documented by the specialist workplace without being handed over to any of the collection-forming institutions.

The journal *Přehled výzkumů* considers it part of its editorial policy, according to the above, to also publish findings originating from 'amateur archaeologists' and detectorists. If there is certainty on the part of the documenting and publishing archaeology person, verified by their own erudition and empiricism, regarding the location of the find site of the individual objects, we consider it necessary to submit the findings with this data as well. We emphasize that the localisation of artefacts mentioned in individual publications is the fundamental responsibility of the one publishing them, who bears the 'professional guarantee' for it. It is also possible to publish finds originating from a detector environment with a dubious or completely unknown location, while it is a self-evident duty of the documenting and publishing person to draw attention explicitly and unequivocally to this fact. Even in the case of such objects, it cannot be ruled out that with the help of one of a wide range of artefact study tools, they may in the future contribute to the advancement of knowledge in one of the virtually unlimited topics that archaeology deals with. In justified cases, the 'blurring' of the location of the finds to the extent permitted by the AMČR-PAS record platform itself (that is, with visible localization only at the district level) can be considered permissible publication practice.

In all the cases mentioned, the condition for the publication of such finds in *Přehled výzkumů* is the provision of clear, transparent, and easily identifiable information about the origin of individual objects (that is, that it is a find made outside the context of standard archaeological research). In the same way, it is necessary to indicate its identifier for each find, i.e. either the AMČR-PAS number, the number of the field event or the find report in the AMČR, supplemented, if necessary, with the inventory number of the collection record system of the specific institution to which the object was turned in. It is necessary to provide an identifier that is traceable and verifiable in archaeological record systems (not only in museum collection records, as we record not only the find, but also the activity related to it), while these systems must contain information that excludes interchangeability in the future individual artefacts. If it is an object that has only been documented, this fact must also be clearly stated in its description. We consider these criteria to be elementary professional and ethical requirements, because failure to comply with them denies the field and the public the possibility of additional verification and checks, significantly increases the risk of interchangeability and its being untraceable in the flood of new objects, and creates a non-transparent area of the registration and handling of cultural heritage.

We hope that you will again find interesting information in the current issue and that along with us you will look forward to the publication of the next issue of PV.

Brno, 20 December 2023
Balázs Komoróczy, Petr Škrdla, Šimon Ungerman and Martina Kudlíková

Studie, Articles

Jaroslav Bartík, Jaromír Kovárník, Ján Tírpák

Non-destructive research of a double circular enclosure at Uherský Ostroh (Uherské Hradiště District, Czech Republic)

Nedestruktivní výzkum dvojitého rondelu u Uherského Ostrohu
(okres Uherské Hradiště, Česká republika)

Piotr Włodarczak

The raw material aspects of flint production at the end of the Eneolithic in western Lesser Poland

Surovinové aspekty silicitové produkce na konci eneolitu v západním Malopolsku

Tomáš Zeman

Augustovy denáry typu Gaius/Lucius a intenzita výskytu ražeb julsko-klaudijské dynastie na Moravě

The Gaius/Lucius denarii of Augustus and the intensity of the occurrence
the Julio-Claudian dynasty coinage in Moravia

Šárka Krupičková, Lumír Poláček, Michal Hlavica, Martin Fořt, Peter Baxa

Rozdělené páry? Identifikace a interpretace výskytu gombíků s identickou tepanou výzdobou z různých nálezových kontextů velkomoravské aglomerace Mikulčice–Kopčany

Separated pairs? Identification and interpretation of the appearance of spherical hollow
buttons with identical chased decoration found in different find contexts at the 9th century
site Mikulčice–Kopčany

